

VAI TRÒ CỦA GIÁO DỤC KỸ NĂNG MỀM ĐỐI VỚI SINH VIÊN CAO ĐẲNG TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI GIÁO DỤC NGHỀ NGHIỆP

Nguyễn Thị Hải Lý

Phòng Công tác sinh viên và Quản lý chất lượng, Trường Cao đẳng Lào Cai

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi mạnh mẽ của hệ thống giáo dục nghề nghiệp nhằm đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động và hội nhập quốc tế, việc trang bị kỹ năng mềm cho sinh viên trở thành một yêu cầu quan trọng. Bài viết phân tích vai trò của giáo dục kỹ năng mềm đối với sinh viên cao đẳng, đồng thời đánh giá thực trạng và đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả giáo dục kỹ năng mềm trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Kết quả nghiên cứu cho thấy việc tích hợp kỹ năng mềm vào chương trình đào tạo góp phần nâng cao năng lực thích ứng nghề nghiệp, khả năng giao tiếp và làm việc nhóm của sinh viên, từ đó đáp ứng tốt hơn yêu cầu của doanh nghiệp và xã hội.

Từ khóa: kỹ năng mềm, sinh viên cao đẳng, giáo dục nghề nghiệp, công tác sinh viên, kỹ năng nghề.

THE ROLE OF SOFT SKILLS EDUCATION FOR COLLEGE STUDENTS IN THE CONTEXT OF VOCATIONAL EDUCATION TRANSFORMATION

Abstract: In the context of the strong transformation of the vocational education system to meet the requirements of the labor market and international integration, equipping students with soft skills has become a crucial requirement. This article analyzes the role of soft skills education for college students, while also assessing the current situation and proposing some solutions to improve the effectiveness of soft skills education in vocational education institutions. The research results show that integrating soft skills into training programs contributes to improving students' career adaptability, communication skills, and teamwork abilities, thereby better meeting the requirements of businesses and society.

Keywords: soft skills, college students, vocational education, student affairs, vocational skills.

Nhận bài: 17/01/2026

Phản biện: 23/02/2026

Duyệt đăng: 27/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm gần đây, giáo dục nghề nghiệp ở Việt Nam đang có nhiều chuyển biến nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội và hội nhập quốc tế. Sự thay đổi nhanh chóng của khoa học công nghệ, đặc biệt trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, đặt ra yêu cầu ngày càng cao đối với chất lượng nguồn nhân lực. Người lao động không chỉ cần có trình độ chuyên môn mà còn phải sở hữu các kỹ năng mềm cần thiết để thích ứng với môi trường làm việc hiện đại.

Đối với sinh viên các trường cao đẳng, việc hình thành và phát triển kỹ năng mềm có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Đây là giai đoạn người học chuẩn bị bước vào thị trường lao động, vì vậy việc trang bị những kỹ năng như giao tiếp, làm việc nhóm, giải quyết vấn đề và quản lý bản thân sẽ giúp sinh viên nâng cao năng lực nghề nghiệp và khả năng thích ứng với môi trường làm việc thực tế.

Tuy nhiên, trong thực tiễn đào tạo hiện nay, việc giáo dục kỹ năng mềm ở một số cơ sở giáo dục nghề nghiệp vẫn chưa được quan tâm đúng mức. Nội dung giảng dạy đôi khi còn mang tính lý thuyết, chưa gắn chặt với thực tiễn nghề nghiệp. Vì vậy, việc nghiên cứu và làm rõ vai trò của giáo dục kỹ năng mềm đối với sinh viên cao đẳng là cần thiết nhằm góp phần nâng cao chất lượng đào tạo trong bối cảnh chuyển đổi giáo dục nghề nghiệp.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Kỹ năng mềm trong bối cảnh giáo dục nghề nghiệp hiện nay

Trong bối cảnh phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ và quá trình toàn cầu hóa, yêu cầu đối với nguồn nhân lực ngày càng toàn diện. Nếu như trước đây các cơ sở giáo dục chủ yếu chú trọng trang bị kiến thức chuyên môn và kỹ năng nghề nghiệp cho người học thì hiện nay, các năng lực liên quan đến giao tiếp, hợp tác, tư duy sáng tạo và khả năng thích ứng với môi trường làm việc cũng được xem là những yếu tố quan trọng quyết định hiệu quả lao động. Những năng lực này thường được gọi chung là kỹ năng mềm.

Kỹ năng mềm được hiểu là tập hợp các kỹ năng liên quan đến khả năng tương tác xã hội, quản lý bản thân và thích ứng với môi trường làm việc. Khác với kỹ năng chuyên môn mang tính kỹ thuật và gắn với từng nghề nghiệp cụ thể, kỹ năng mềm mang tính linh hoạt, có thể được vận dụng trong nhiều lĩnh vực khác nhau của đời sống và công việc. Nhờ đó, kỹ năng mềm giúp cá nhân sử dụng hiệu quả kiến thức chuyên môn, đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho quá trình giao tiếp, hợp tác và giải quyết các tình huống trong thực tiễn.

Trong giáo dục nghề nghiệp, kỹ năng mềm ngày càng được coi trọng bởi đặc thù của quá trình đào tạo gắn liền với thực hành nghề nghiệp và môi trường lao động thực tế. Sinh viên sau khi tốt nghiệp thường tham gia trực tiếp vào các hoạt

động sản xuất, kinh doanh hoặc dịch vụ, nơi đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các cá nhân và bộ phận trong tổ chức. Vì vậy, ngoài việc nắm vững kiến thức chuyên môn, người học cần có khả năng giao tiếp hiệu quả, làm việc nhóm, thích ứng với môi trường làm việc và giải quyết các vấn đề phát sinh trong quá trình lao động.

Bên cạnh đó, sự phát triển của nền kinh tế tri thức và cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư cũng làm thay đổi đáng kể cấu trúc việc làm và yêu cầu về kỹ năng của người lao động. Trong môi trường làm việc hiện đại, người lao động phải thường xuyên cập nhật kiến thức mới, thích nghi với sự thay đổi của công nghệ và phương thức sản xuất. Điều này đòi hỏi họ phải có những kỹ năng như tư duy linh hoạt, khả năng học tập suốt đời, kỹ năng hợp tác và năng lực giải quyết vấn đề. Những năng lực này đều có mối liên hệ chặt chẽ với hệ thống kỹ năng mềm.

Đối với sinh viên cao đẳng, việc phát triển kỹ năng mềm có ý nghĩa đặc biệt quan trọng vì đây là giai đoạn người học chuẩn bị chuyển tiếp từ môi trường học tập sang môi trường lao động. Trong quá trình học tập tại nhà trường, sinh viên không chỉ tiếp thu kiến thức chuyên môn mà còn cần được rèn luyện các kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm, thuyết trình, quản lý thời gian và giải quyết vấn đề. Những kỹ năng này giúp sinh viên tự tin hơn trong quá trình học tập, đồng thời tạo nền tảng để họ thích nghi với môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp.

Ngoài ra, nhiều nghiên cứu trong lĩnh vực giáo dục và quản lý nguồn nhân lực cho thấy rằng kỹ năng mềm có ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả làm việc và sự phát triển nghề nghiệp của người lao động. Những cá nhân có kỹ năng giao tiếp tốt, có khả năng hợp tác và biết cách tổ chức công việc thường đạt hiệu quả lao động cao hơn và có nhiều cơ hội thăng tiến trong nghề nghiệp. Vì vậy, việc chú trọng giáo dục kỹ năng mềm trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp không chỉ góp phần nâng cao năng lực của người học mà còn đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động và xã hội.

Từ những phân tích trên có thể thấy rằng, trong bối cảnh đổi mới và chuyển đổi của hệ thống giáo dục nghề nghiệp hiện nay, kỹ năng mềm giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành năng lực nghề nghiệp toàn diện cho sinh viên. Do đó, việc tích hợp giáo dục kỹ năng mềm vào chương trình đào tạo và tổ chức các hoạt động rèn luyện kỹ năng cho sinh viên là một yêu cầu cần thiết nhằm nâng cao chất lượng đào tạo và phát triển nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu của xã hội hiện đại.

2.2. Vai trò của giáo dục kỹ năng mềm đối với sinh viên cao đẳng

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục nghề nghiệp và sự phát triển của thị trường lao động hiện nay, giáo dục kỹ năng mềm ngày càng trở thành một nội dung quan trọng trong quá trình đào tạo sinh viên tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Đối với sinh viên cao đẳng, kỹ năng mềm không chỉ hỗ trợ quá trình học tập mà còn góp phần hình thành năng lực nghề nghiệp và khả năng thích ứng với môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp. Giáo dục kỹ năng mềm vì vậy giữ vai trò quan trọng trong việc phát triển toàn diện người học.

2.2.1 Góp phần phát triển năng lực cá nhân và hoàn thiện nhân cách của sinh viên

Một trong những vai trò quan trọng của giáo dục kỹ năng mềm là góp phần hình thành và phát triển năng lực cá nhân của sinh viên. Trong quá trình học tập và rèn luyện kỹ năng mềm, sinh viên được trang bị những kỹ năng cần thiết như giao tiếp, tự tin thể hiện bản thân, quản lý cảm xúc và quản lý thời gian. Những kỹ năng này giúp người học nâng cao khả năng tự nhận thức, xác định mục tiêu học tập và phát triển bản thân.

Bên cạnh đó, việc rèn luyện kỹ năng mềm còn góp phần hình thành những phẩm chất cần thiết của người lao động như tinh thần trách nhiệm, thái độ tích cực trong công việc, khả năng hợp tác và ý thức kỷ luật. Những yếu tố này đóng vai trò quan trọng trong việc hoàn thiện nhân cách của sinh viên, giúp họ trở thành những công dân có trách nhiệm đối với xã hội.

2.2.2. Nâng cao hiệu quả học tập và tham gia các hoạt động trong nhà trường

Kỹ năng mềm có ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả học tập của sinh viên. Những sinh viên có kỹ năng giao tiếp tốt thường dễ dàng trao đổi thông tin với giảng viên và bạn học, từ đó tiếp thu kiến thức một cách hiệu quả hơn. Đồng thời, kỹ năng làm việc nhóm giúp sinh viên hợp tác trong các hoạt động học tập như thảo luận, làm bài tập nhóm và thực hiện các dự án học tập.

Ngoài ra, kỹ năng quản lý thời gian và kỹ năng tự học giúp sinh viên chủ động hơn trong việc sắp xếp kế hoạch học tập và rèn luyện. Nhờ đó, người học có thể nâng cao hiệu quả học tập và phát triển năng lực nghiên cứu cũng như tư duy sáng tạo.

Trong môi trường giáo dục nghề nghiệp, nơi chú trọng nhiều đến thực hành và làm việc theo nhóm, việc trang bị kỹ năng mềm giúp sinh viên tham gia tích cực vào các hoạt động học tập và rèn luyện nghề nghiệp.

2.2.3. Tăng khả năng thích ứng với môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp

Một trong những thách thức đối với sinh viên sau khi tốt nghiệp là khả năng thích ứng với môi trường làm việc thực tế. Môi trường lao động thường đòi hỏi người lao động phải có khả năng giao tiếp, phối hợp với đồng nghiệp và giải quyết các tình huống phát sinh trong công việc.

Sinh viên được trang bị kỹ năng mềm sẽ có khả năng thích nghi nhanh hơn với môi trường làm việc. Họ có thể chủ động trong giao tiếp, biết cách hợp tác với đồng nghiệp và xử lý hiệu quả các vấn đề phát sinh trong quá trình lao động. Nhờ đó, sinh viên có thể nhanh chóng hòa nhập với môi trường làm việc và nâng cao hiệu quả thực hiện công việc.

2.2.4. Nâng cao khả năng cạnh tranh của sinh viên trên thị trường lao động

Trong bối cảnh thị trường lao động ngày càng cạnh tranh, các doanh nghiệp không chỉ đánh giá ứng viên dựa trên trình độ chuyên môn mà còn đặc biệt quan tâm đến kỹ năng mềm. Những ứng viên có khả năng giao tiếp tốt, có tinh thần hợp tác và có khả năng giải quyết vấn đề thường được ưu tiên trong quá trình tuyển dụng.

Do đó, việc giáo dục kỹ năng mềm cho sinh viên cao đẳng góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của người học khi tham gia thị trường lao động. Sinh viên có kỹ năng mềm tốt sẽ có nhiều cơ hội việc làm hơn, đồng thời có khả năng phát triển nghề nghiệp bền vững trong tương lai.

2.2.5. Góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của các cơ sở giáo dục nghề nghiệp

Giáo dục kỹ năng mềm không chỉ mang lại lợi ích cho sinh viên mà còn góp phần nâng cao chất lượng đào tạo của các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Khi chương trình đào tạo chú trọng phát triển cả kiến thức chuyên môn và kỹ năng mềm, sinh viên sau khi tốt nghiệp sẽ trở thành nguồn nhân lực có năng lực toàn diện.

Điều này giúp các cơ sở giáo dục nghề nghiệp nâng cao uy tín và vị thế trong hệ thống giáo dục, đồng thời tăng cường mối liên kết giữa nhà trường

và doanh nghiệp trong đào tạo và sử dụng lao động.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh đổi mới và chuyển đổi của hệ thống giáo dục nghề nghiệp hiện nay, việc phát triển năng lực toàn diện cho người học trở thành một yêu cầu quan trọng nhằm đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động và sự phát triển của xã hội. Bên cạnh việc trang bị kiến thức chuyên môn và kỹ năng nghề nghiệp, giáo dục kỹ năng mềm ngày càng được xem là một nội dung thiết yếu trong quá trình đào tạo sinh viên tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp.

Kết quả phân tích cho thấy giáo dục kỹ năng mềm có vai trò quan trọng đối với sinh viên cao đẳng trên nhiều phương diện. Trước hết, việc rèn luyện kỹ năng mềm góp phần phát triển năng lực cá nhân và hoàn thiện nhân cách của sinh viên, giúp người học hình thành các phẩm chất cần thiết như tinh thần trách nhiệm, khả năng tự quản lý và thái độ tích cực trong học tập cũng như trong công việc. Bên cạnh đó, kỹ năng mềm còn giúp nâng cao hiệu quả học tập của sinh viên thông qua việc tăng cường khả năng giao tiếp, hợp tác và làm việc nhóm trong môi trường học tập.

Ngoài ra, giáo dục kỹ năng mềm còn đóng vai trò quan trọng trong việc giúp sinh viên thích ứng với môi trường làm việc sau khi tốt nghiệp. Sinh viên được trang bị đầy đủ các kỹ năng như giao tiếp, giải quyết vấn đề và quản lý thời gian sẽ có khả năng hòa nhập nhanh hơn với môi trường lao động, đồng thời nâng cao hiệu quả thực hiện công việc. Điều này góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh của sinh viên trên thị trường lao động.

Từ những phân tích trên có thể khẳng định rằng giáo dục kỹ năng mềm là một yếu tố quan trọng góp phần nâng cao chất lượng đào tạo trong các cơ sở giáo dục nghề nghiệp. Vì vậy, các trường cao đẳng cần tiếp tục chú trọng việc tích hợp giáo dục kỹ năng mềm vào chương trình đào tạo, đồng thời đổi mới phương pháp giảng dạy và tăng cường các hoạt động trải nghiệm thực tiễn nhằm tạo điều kiện cho sinh viên rèn luyện và phát triển các kỹ năng cần thiết cho nghề nghiệp và cuộc sống.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Lao động – Thương binh và Xã hội (2021), *Chiến lược phát triển giáo dục nghề nghiệp giai đoạn 2021–2030*, Hà Nội.
 Nguyễn Thị Mỹ Lộc (2018), *Tâm lý học quản lý giáo dục*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
 Trần Khánh Đức (2019), *Giáo dục và phát triển nguồn nhân lực trong bối cảnh mới*, Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
 Nguyễn Thị Phương Hoa (2017), *Kỹ năng mềm trong giáo dục đại học*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
 UNESCO (2019), *Skills for the Future of Work*, Paris.
 World Bank (2020), *The Changing Nature of Work and Skills Development*, Washington DC.